Sprawozdanie

z realizacji

Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

oraz

Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

w Gminie Siechnice za 2021 rok

Święta Katarzyna, marzec 2022 r.

Wstęp

Zgodnie z zapisem art. 4^1 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119), oraz zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050), zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotycznych realizowane są w formie Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Siechnice na 2021 rok, uchwalanego przez Radę Miejską w Siechnicach.

Zgodnie z zapisem art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249) zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są w formie Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na 2021 r., uchwalanego przez Radę Miejską w Siechnicach.

Podmiotami inicjującymi i realizującymi zadania z zakresu profilaktyki uzależnień (problemów alkoholowych, przemocy oraz narkotycznych) na terenie gminy Siechnice jest Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki Uzależnień, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny do spraw przemocy w rodzinie w Gminie Siechnice.

Szczegółowy opis zadań realizowanych w 2021 roku, uwzględniających cele operacyjne określone w Narodowym Programie Zdrowia.

W związku z epidemią wirusa SARS – CoV – 2 i związane z tym obostrzenia tj. zamknięcie instytucji dla bezpośredniej obsługi klientów, nauczanie w formie zdalnej oraz zakaz spotkań w większej grupie osób, nie wszystkie zaplanowane działania zostały zrealizowane. Część zadań tj. np. konsultacje specjalistów, czy szkolenia odbywały się w formie zdalnej –hybrydowej.

Profilaktyka uzależnień – alkoholizm i narkomania

Cel operacyjny: Promocja zdrowia

Zadanie: *Edukacja zdrowotna*

1. Edukacja zdrowotna- prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących szkód wynikających ze spożycia alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siechnicach zapoczątkował w 2021 r. Program **„GOPS-owa Strefa Pomocy”**, który stanowi odpowiedź na potrzeby mieszkańców, związane z trudną sytuacją pandemiczną i wynikającymi z niej ograniczeniami. Utrata zatrudnienia (dochodów) i związana z tym niepewność, co do przyszłości, ograniczenia w kontaktach społecznych, czy troska o zdrowie, powodowały napięcia i zachowania agresywne, co z kolei przekładało się na zwiększone ryzyko występowania zjawiska **uzależnień** i **przemocy w rodzinie**.

Program zawiera **3 projekty**, których zadaniem jest zwrócenie uwagi społeczności lokalnej na problemy występujące w ich najbliższym otoczeniu, wdrożenie działań aktywizujących zagrożone grupy oraz zwiększenie dostępności uzyskania pomocy w sytuacji kryzysu:

- **Projekt „Strefa Młodych**” - projekt skierowany do młodzieży w wieku szkolnym 13 – 16 lat.

STREFA MŁODYCH

Celem projektu jest:

1. przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym (np. sięganie po używki i inne substancje psychoaktywne, spędzanie zbyt długiego czasu przed komputerem/telefonem) poprzez

wskazanie alternatywnych form wypoczynku i spędzania wolnego czasu;

2. ograniczenie ilości zachowań przemocowych (zarówno w świecie rzeczywistym jak i on-line), destrukcyjnych i autodestrukcyjnych;
3. stworzenie młodzieży możliwie sprzyjających warunków do prawidłowego rozwoju psychospołecznego w ich środowisku lokalnym,
4. przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i przemocy poprzez integrację młodych ludzi z różnych środowisk społecznych;
5. ukazanie znaczenia asertywności i trening zachowań asertywnych, mających na celu radzenie sobie sytuacjach trudnych i zapobiegających manipulacji ze strony innych osób, w szczególności w sieci,
6. aktywizacja młodych do własnych projektów, umożliwiających własny rozwój i współpracę rówieśniczą.

Młodzież uczestnicząca w projekcie, wzięła udział w zorganizowanym **kinie plenerowym** w trzech miejscowościach (Świętej Katarzynie, Siechnicach i Radwanicach) oraz w **zawodach sprawnościowych** zorganizowanych w Świętej Katarzynie, we współpracy z Ochotniczą Strażą Pożarną w Świętej Katarzynie, dla dwóch grup młodzieży, w dwóch różnych terminach.
W wydarzeniach udział wzięło ogółem ok. **250 osób.**

- **Projekt „Strefa Seniorów i Osób z Niepełnosprawnościami”** – projekt skierowany do osób w wieku senioralnym 60+ oraz osób z niepełnosprawnościami.

Strefa Seniorów
i Osób z Niepełnosprawnościami

Celem projektu jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu tych osób. Podniesienie świadomości o zagrożeniach je dotykających oraz możliwości i dostępności skorzystania z pomocy i wsparcia. Założenia projektu są spójne ze Strategią Wsparcia Osób Starszych i Osób z Niepełnosprawnościami w Gminie Siechnice na lata 2021-2027.
W 2021 r. zorganizowane zostały 2 spotkania z seniorami w sołectwach Gminy Siechnice.

Spotkania zorganizowane było w partnerstwie wszystkich służb tj. Policji, Straży Miejskiej, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Biura Zarządzania Kryzysowego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego i Ochrony Zdrowia, działających na rzecz tej grupy społecznej w gminie Siechnice. Tematem spotkań było uwrażliwienie seniorów na sytuacje, w których można stać się ofiarą przestępstwa oraz przekazanie informacji (na przykładzie krótkich filmików) jak postępować w przypadku zagrożenia ze strony przestępców, którzy wykorzystują łatwowierność osób starszych.

Seniorzy uzyskali również informacje o formach pomocy i wsparcia z jakich mogą skorzystać w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, jak reagować na przemoc w najbliższym otoczeniu, jak dbać o zdrowie, a także o tym czym można, a czym nie wolno palić w piecu oraz obowiązku dbania o porządek na własnej posesji. Podczas każdego spotkania seniorzy otrzymali ulotki informacyjne.

Łącznie w spotkaniach uczestniczyło ok **30 osób**.

Program kontynuowany będzie w kolejnych latach, wzbogacany o nowe działania dostosowane do potrzeb odbiorców.

- **Projekt „Strefa STOP przemocy" –** projekt nawiązujący do ogólnopolskiej kampanii „Biała Wstążka". Skierowany do całej społeczności lokalnej.

Szczegółowy opis projektu znajduje się w części sprawozdania, poświęconej Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie

W ramach promocji i informacji działań na stronie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do każdego projektu wykonana została podstrona - landing page oraz wyskakujące okno tzw. pop-up, na których zamieszczone zostały szczegółowe informacje dotyczące projektów.

Zadanie: *Szkolenie kadr*
Zadanie: *Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii*

1. ***Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.***
2. ***Podnoszenie kwalifikacji osób realizujących programy profilaktyczne na terenie gminy (kursy, szkolenia) oraz dla kadry pedagogicznej w jednostkach oświatowych.***

2.1. W ramach podnoszenia kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom:

- 1 członek GKRPA uczestniczył w szkoleniu „ Zakres Prac M/GKRPA – szkolenie od podstaw dla nowych członków Komisji",
- 1 członek GKRPA uczestniczył w szkoleniu „Rozwiązywanie problemów alkoholowych jako zadanie własne gminy i miasta. Nowy Narodowy Program Zdrowia na lata 2021 –

2025,

- Pełnomocnik Burmistrza ds. profilaktyki uzależnień uczestniczy w Studiach podyplomowych „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych”.
- 4 członków GKRPA uczestniczyło w szkoleniu „Planowanie i realizacja gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2022 r. Przepisy z zakresu danych osobowych w działalności gminnych komisji”.
- 25 pracowników GOPS uczestniczyło w szkoleniu dla realizatorów programów profilaktycznych „Komunikacja w zespole – warsztaty dla grup projektowych”

Zadanie: ***Zadania regulacyjne i zapewnienie skutecznego egzekwowania przepisów***

1. Stanowienie przez Radę Miejską, w formie uchwał, przepisów gminnych w zakresie liczby zezwoleń sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) oraz zasad usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży może być prowadzona na podstawie zezwolenia wydanego przez Burmistrza Siechnic.

Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Rada Miejska w Siechnicach uchwaliła **maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych** na terenie Gminy Siechnice (Uchwała Nr XXXVI z dnia 30 grudnia 2020 r.):

1. Maksymalną liczbę **60** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, w tym:
   1) **25** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo,
   2) **20** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
   3) **15** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu.
2. maksymalną liczbę **210** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, w tym:
   1) **80** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo,
   2) **70** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
   3) **60** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu.

Tabela nr 1. Statystyka wydanych zezwoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Siechnice w 2021 r.

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	2021
Liczba jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych w 2020 r.	4
Liczba zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych ważnych w 2020 r. : • poza miejscem sprzedaży • w miejscu sprzedaży	 130 29
Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży	82
Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w poza miejscem sprzedaży	9
Liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	0
Liczba wygasłych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	8

Źródło: Zestawienie na podstawie sprawozdań GOPS

2. Opiniowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosków o udzielenie zezwolenia z uwzględnieniem warunków zawartych w uchwale Rady Miejskiej.

W ramach posiadanych uprawnień Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opiniuje wnioski o udzielenie pozwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. W 2021 roku wpłynęło do zaopiniowania **41 wniosków** o wydanie pozwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. 40 wniosków zaopiniowanych zostało pozytywnie, 1 negatywnie.

3. Szkolenia sprzedawców w zakresie obowiązujących przepisów i zasad sprzedaży napojów alkoholowych.

Poza wyznaczonymi terminami posiedzeń GKRPA współorganizowała „**Zakup kontrolowany** – lokalny monitoring sprzedaży alkoholu nieletnim", który został przeprowadzony w sierpniu 2021 r. przez wyłonioną w drodze zamówienia publicznego, firmę „Centrum Działań Profilaktycznych".

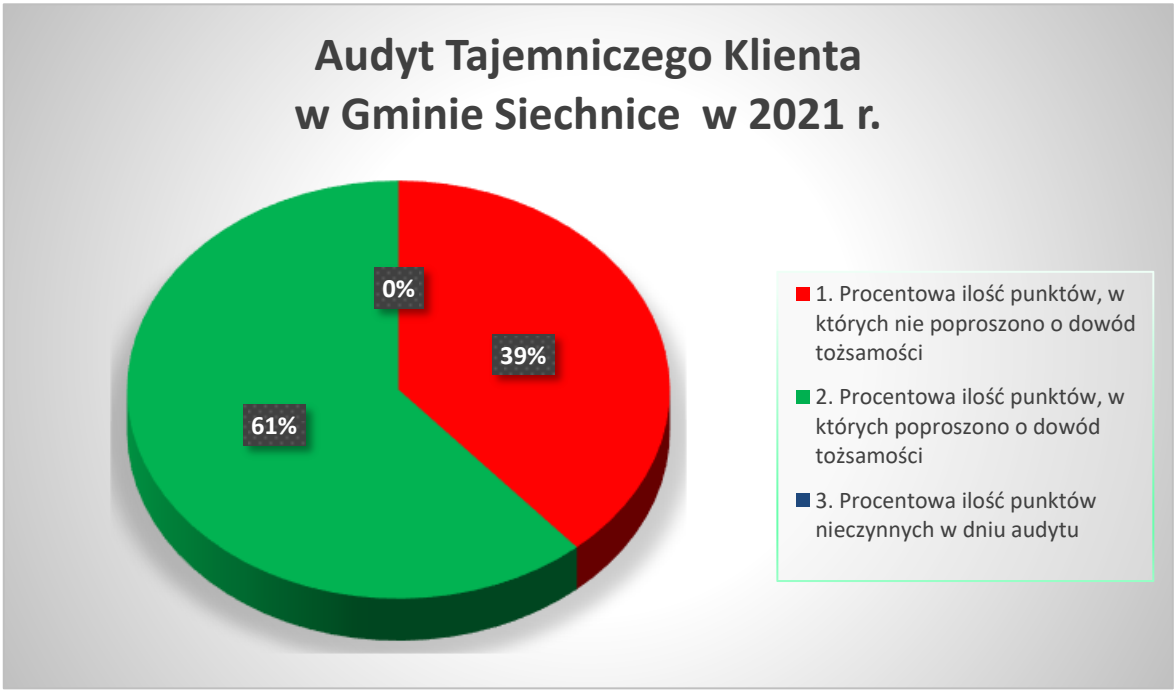
Szkolenie „Zakup kontrolowany" służy analizie postawy sprzedawców i społeczności lokalnej (reakcja innych klientów sklepu na zakup alkoholu przez dziecko/młodzież) do spożywania alkoholu przez osoby niepełnoletnie oraz wprowadza działania naprawcze w trakcie szkoleń dla sprzedawców.

„Zakup kontrolowany" składał się z dwóch etapów. Pierwszy polegał na odwiedzeniu każdego punktu sprzedaży alkoholu w gminie przez osobę wyglądającą na niepełnoletnią, w celu dokonania zakupu wybranego rodzaju alkoholu. Kupującym, ,,tajemniczym klientem"

była pełnoletnia kobieta, która 18 lat ukończyła w lipcu 2021 r. Przedmiotem zakupu było piwo, z uwagi na fakt, iż w opinii społecznej jest to środek stosunkowo niegroźny, często postrzegany jako napój. Kupujący prosił o podanie alkoholu i obserwował reakcję sprzedawcy. W odpowiedzi na prośbę o potwierdzenie pełnoletniości na podstawie dokumentu tożsamości, przekonywał o pełnoletniości bądź starał się w inny sposób nakłonić przedsiębiorcę do sprzedaży bez jego okazania.

Po przeprowadzeniu badania wyniki przedstawiają się następująco:

Wykres nr 1 . Wyniki audytu w 2021 r.

Źródło: Opracowanie wyników przez Centrum Działań Profilaktycznych

W drugim etapie nastąpiło szkolenie podsumowujące w każdym punkcie sprzedaży, prowadzone przez obecnego podczas wizyty trenera. Jego głównym celem było uświadomienie konsekwencji wynikających z nielegalnej sprzedaży alkoholu. Po szkoleniu sprzedawcy otrzymali certyfikaty oraz materiały informacyjno – edukacyjne.

4. *Prowadzenie działań kontrolno-interwencyjnych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.*

1. W harmonogramie kontroli na 2021 r. GKRPA zaplanowała **20** kontroli punktów sprzedaży. Przedmiotem kontroli było przestrzeganie zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Siechnice, określonych w przepisach powszechnie obowiązujących, a w szczególności w ustawie z dnia 26 października 1982 r. *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* oraz prawa miejscowego.

Kontrolę przeprowadzono w **19** punktach sprzedaży. Komisja nie stwierdziła nieprawidłowości
w sprzedaży napojów alkoholowych w **17** kontrolowanych punktach.

W jednym z kontrolowanych punktów stwierdzono, że sprzedaż nie jest zgodna z udzielonym zezwoleniem na sprzedaż poza miejscem sprzedaży. Stwierdzono złamanie zakazu spożywania alkoholu w miejscu sprzedaży oraz w najbliższej okolicy punktu sprzedaży (4 mężczyzn spożywających alkohol przy stolikach umiejscowionych w obrębie sklepu). Komisja przeprowadziła rozmowę z właścicielem punktu, podczas której został on pouczony o konsekwencjach nie przestrzegania prawa. Komisja w następnych miesiącach kilkukrotnie skontrolowała okolicę sklepu i nie stwierdziła nieprawidłowości.

W jednym z punktów nie przeprowadzono kontroli z uwagi na brak wyznaczonej osoby do reprezentowania. Komisja podjęła decyzję o przeprowadzeniu w tym punkcie kontroli w późniejszym terminie.

2. W związku z wynikami audytu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sporządziła harmonogram indywidualnych rozmów ze sprzedawcami w miesiacach październik – grudzień 2021 r. Komisja zaprosiła na rozmowę **22** Przedsiębiorców, z czego zgłosiło się na spotkanie **16** przedstawicieli sklepów. Podczas spotkania Komisja:

- przedstawiła materiał z raportu „Zakup kontrolowany – lokalny monitoring dostępności alkoholu osobom nieletnim”,
- pouczyła w/w o odpowiedzialności związanej ze sprzedażą napojów alkoholowych wynikającej z przepisów prawa (w tym dot. sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym)
- przeprowadziła rozmowę motywującą do uczestnictwa w szkoleniach skierowanych do właścicieli i pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- poinformowała o planowanych kolejnych kontrolach w punktach sprzedaży.

W ramach planu kontroli na 2022 r. Gmina Komisja Rozwiazywania Problemów Alkoholowych zaplanowała, iż w pierwszej kolejności zostaną skontrolowane te punkty sprzedaży, które wypadły negatywnie podczas „zakupu kontrolowanego” i przedstawiciel sklepu nie zgłosił się na rozmowę z Komisją.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

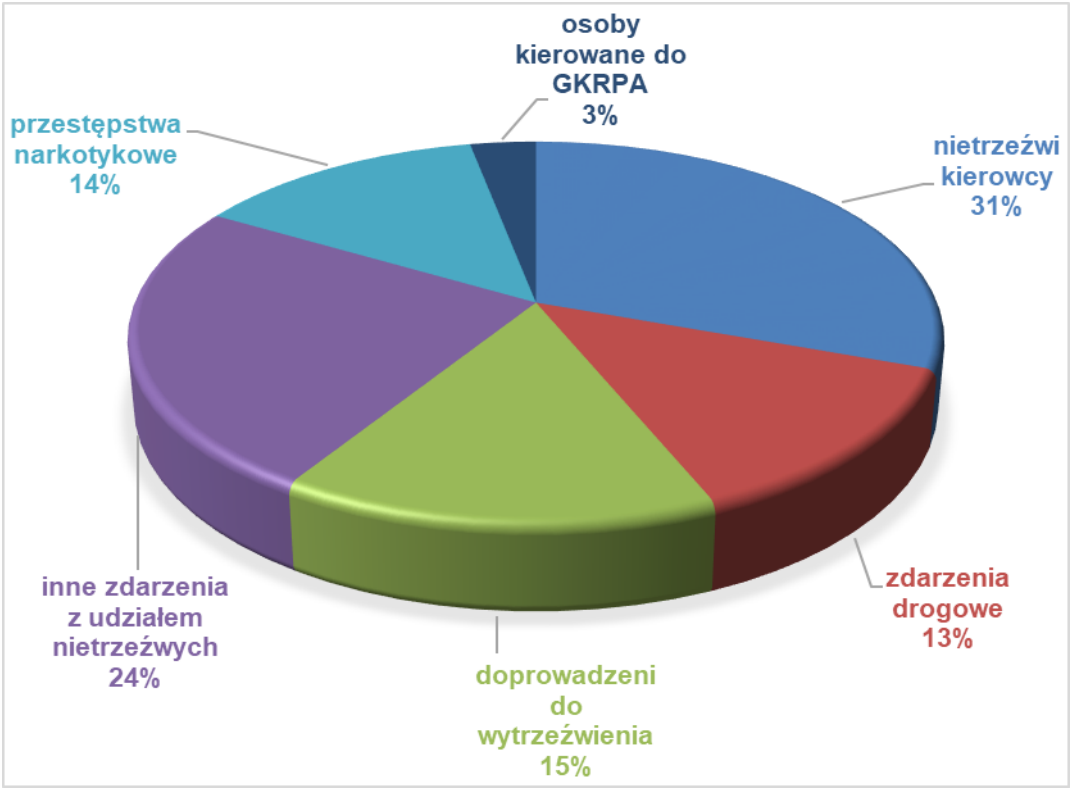
Z danych Komisariatu Policji w Siechnicach wynika, że funkcjonariusze Policji w 2021 r. podjęli następujące działania na terenie gminy:

1. zatrzymano **90** nietrzeźwych kierujących (brak nieletnich);

2. odnotowano **39** zdarzeń drogowych (wypadków/kolizji) z udziałem nietrzeźwych kierujących;
3. przewieziono do wytrzeźwienia **45** osób (do PDOZ w KMP Wrocław);
4. przeprowadzono **72** interwencje w związku z innymi zdarzeniami z udziałem osób nietrzeźwych (w tym 3 w miejscu pracy, 1 próba samobójcza);
5. przeprowadzono **40** postępowań w związku z przestępstwami narkotykowymi
6. **nie odnotowano** zdarzeń/interwencji wobec osób nieletnich pod wpływem alkoholu/narkotyków.

W związku z przeprowadzonymi interwencjami wobec osób pod wpływem alkoholu Komisariat Policji skierował **9** wniosków do GKRPA.

Wykres nr 2. ***Działania Komisariatu Policji w Siechnicach wobec osób nietrzeźwych i pod wpływem substancji psychoaktywnych w 2021 r.***

Źródło: Na podstawie danych z Komisariatu Policji w Siechnicach za 2020 r.

<u>Cel operacyjny: Profilaktyka</u>

Zadanie: ***Profilaktyka uniwersalna***

1. ***Realizowanie na terenie jednostek oświatowych gminy edukacyjnych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.***
2. ***Prowadzenie na terenie jednostek oświatowych gminy programów edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień skierowanych do rodziców.***

Z uwagi na pandemię koronowirusa *SARS – CoV – 2 i naukę zdalną, pomimo zawartych umów nie wszystkie działania i programy zostały zrealizowane.*

W 2021 r. zrealizowane zostały programy autorskie dostosowane do zapotrzebowania zgłaszanego przez szkoły:

- warsztaty *„Autoprezentacja jako forma komunikacji”*, w którym uczestniczyło - **51** uczniów;
- warsztaty „Co to jest stres, jak sobie z nim radzić, jak się przed nim bronić, stres a depresja” – **49** uczniów;
- warsztaty „Co to jest przemoc, sprawca czy ofiara. Cyberprzemoc” – **125** uczniów;
- szkolenie dla nauczycieli „Proceduralne aspekty działań kadry placówek oświatowych, w sytuacjach kryzysowych związanych z zachowaniem uczniów w szkole” – **241** uczniów;
- warsztaty „Przemoc werbalna, czyli o krzywdzącej sile słów” – **22** uczniów
- warsztaty „Depresja, zachowania autodestrukcyjne” – **22** uczniów

Zadanie: *Profilaktyka selektywna*

1. ***Realizowanie programów służących: zdiagnozowaniu problemu uzależnienia od alkoholu, udzieleniu wsparcia dla rodzin z problemem alkoholowym oraz promujących zdrowy tryb życia.***
2. ***Realizowanie programów służących: zdiagnozowaniu problemu uzależnienia od alkoholu, udzieleniu wsparcia dla rodzin z problemem uzależnień od środków psychoaktywnych***.

W ramach działań profilaktycznych skierowanych do rodzin Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował VII edycję warsztatów umiejętności rodzicielskich pod nazwą **„Akademia Rozwoju Rodzica”**. Odbiorcami projektu byli rodzice korzystający ze wsparcia GOPS, którzy na co dzień borykają się z wieloma trudnościami tj. uzależnienia (alkohol i narkotyki), przemoc w rodzinie, bezrobocie, niepełnosprawność, wielodzietność, ubóstwo czy też niezaradność życiowa.

Celem programu było zwiększenie umiejętności rodzicielskich w zakresie ochrony swoich dzieci przed szkodami wynikającymi z używania środków psychoaktywnych poprzez nawiązanie i pogłębienie z nimi więzi. W warsztatach wzięło udział **12** osób.

Cel operacyjny: Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa

1. ***Podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działań zmierzających do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione, poprzez motywację, wsparcie lub zastosowanie zobowiązania sądowego.***

W 2021 r. Komisja odbyła 34 posiedzenia (w tym 5 związanych z kontrolą sklepów i 6 związanych z indywidualnymi spotkaniami w związku z przeprowadzonym badanem „Zakup

kontrolowany – lokalny monitoring dostępności alkoholu osobom nieletnim");

Na posiedzeniach odbywających się 2 razy w miesiącu GKRPA rozpatrzyła ***34 wnioski*** *o podjęcie działań zmierzających do zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego*, przeprowadziła rozmowę z ***17 osobami,*** z czego ***8 osób*** przyznało, ze mają problem z nadużywaniem alkoholu i wyraziły zgodę na podjęcie leczenia**.** Komisja skierowała ***17*** **wniosków** do Wrocławskiego Ośrodka Terapii Uzależnień o przeprowadzenie badań stopnia uzależnienia (badanie biegłego psychiatry i psychologa) oraz skierowała ***14 wniosków*** do Sądu Rejonowego w Oławie.

2. ***Motywowanie do podjęcia terapii osób współuzależnionych.***
3. ***Współpraca z placówkami lecznictwa odwykowego w zakresie zwiększenia dla mieszkańców gminy niezbędnych oddziaływań terapeutycznych. Kierowanie na terapię w systemie otwartym lub zamkniętym osób zmotywowanych do leczenia.***
4. ***Ogólnie dostępna informacja o miejscach udzielania pomocy dla osób uzależnionych i członków ich rodzin, prowadzona przez jednostki zajmujące się problematyką uzależnień na terenie gminy.***
5. ***Udzielanie wsparcia i pomocy psychologicznej osobom uzależnionym, po ukończeniu terapii odwykowej oraz ich rodzinom.***

1. Punkt Konsultacyjny

Od 2007 r. w Gminie Siechnice, przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej istnieje Punkt Konsultacyjny**.** Zadaniem Punktu jest udzielanie pomocy i wsparcia w ramach prowadzonej przez gminę profilaktyki uniwersalnej Do Punktu zgłaszają się samodzielnie lub kierowane są osoby wobec których istnieje podejrzenie, że są uzależnione od alkoholu oraz członkowie ich rodzin (osoby współuzależnione), osoby u których występuje podejrzenie przyjmowania środków psychoaktywnych oraz osoby doświadczające przemocy w rodzinie. Po pomoc zgłaszają się osoby w poczuciu: bezradności i bezsilności w radzeniu sobie z nałogiem, silnego uzależnienia, braku motywacji, niskiej samooceny. Pracownicy Punktu prowadzą też interwencję kryzysową wobec osób dotkniętych trudną sytuacją życiową (nagła śmierć, klęski żywiołowe). Pomoc udzielana jest na konsultacjach bezpośrednich (jedno lub kilka spotkań) lub w okresie pandemii w formie zdalnej.

W niektórych przypadkach osoby kierowane są do placówek specjalistycznych (np. ZLU w Czarnym Borze, w Legnicy czy Ośrodek MONAR w Milejowicach). Z oferty Punktu Konsultacyjnego korzystają: podopieczni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, których pracownicy socjalni zauważali problemy, osoby wzywane na posiedzenia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dzieci oraz rodziny zgłaszane przez pedagogów szkolnych, osoby poszukujące pomocy w rozwiązywaniu problemów wobec osób najbliższych, u których występowało jedno z uzależnień oraz osoby z innymi problemami życiowymi a także wymagające konsultacji i porady prawnej.

W 2021 r. w Punkcie Konsultacyjnym zatrudnieni byli **specjaliści**:

- psychoterapeuci ds. uzależnień,
- terapeuta rodzin z problemami wychowawczymi,
- psycholog – terapeuta traumy,
- prawnik.

Specjaliści realizowali zadania w następujących dniach:

- **psychoterapeuta ds. uzależnień**:

  czwartki – 4 godziny (15:00: 19.00)
- **terapeuta rodzin z problemami wychowawczymi**:

  piątki – 5 godzin (14:00 – 19:00)
- **psycholog – terapeuta traumy:**

  wtorki – 5 godzin (10:00 – 15:00) – 1 raz w miesiącu
- **prawnik:**

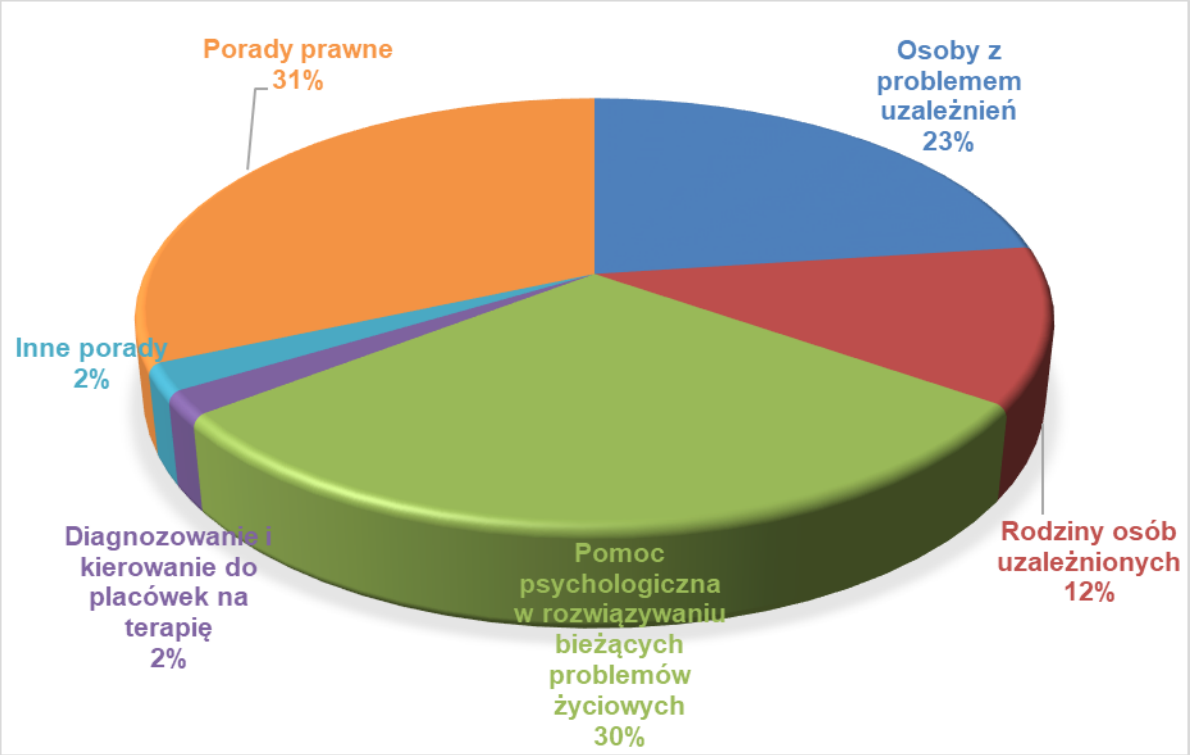
  środy – 4 godziny (12:00 – 16:00)

Tabela nr 2 . Statystyka udzielonych porad w Punkcie Konsultacyjnym w 2021 r.

Zakres udzielonych porad:	Liczba porad
Osobom z problemem uzależnień (od substancji i behawioralnych)	89
Członkom rodzin osób uzależnionych	46
Pomoc psychologiczna w rozwiązywaniu bieżących problemów życiowych	116
Diagnozowanie i kierowanie do placówek na terapię	7
Inne porady *(m. in. dla pracowników GOPS, Policji, problemy wychowawcze)*	8
Porady prawne *(prawo rodzinne, cywilne, spadkowe, karne, administracyjne, pracy)*	123
Razem	**389**

Źródło: Zestawienie na podstawie sprawozdań GOPS

Wykres nr 3. ***Wykres ilości udzielonych porad w Punkcie Konsultacyjnym według zakresu konsultacji w 2021 r.***

Źródło: Zestawienie na podstawie sprawozdań GOPS

2. Grupy wsparcia

Z uwagi na duże zainteresowanie rodziców tematem inicjacji alkoholowej wśród młodzieży, kontynuowane były spotkania **grupy wsparcia dla rodziców** prowadzone przez doświadczonego terapeutę do spraw uzależnień. Podczas tych spotkań rodzice mogą nauczyć się rozpoznawać problem uzależnienia, jak również wymieniać doświadczenia w celu zapobiegania zachowaniom ryzykownym wśród dzieci. Spotkania odbywają się w środy w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świętej Katarzynie przez 2 godziny. Ogólnie w spotkaniach dla rodziców w 2021 r. udział wzięły **84** osoby**,** z czego ok**. 7-8** osób uczęszczało systematycznie**.**

Prowadzona była również **grupa wsparcia** dla osób uzależnionych od alkoholu. W związku z ogłoszonym stanem epidemii widoczne było większe zainteresowanie uczestnictwem w spotkaniach grupy ze strony osób uzależnionych. Szczególnie w okresie czerwiec – sierpień dużo osób kontaktowało się w celu przyłączenia do grupy.

Ogólnie w 2021 r. w spotkaniach grupy wsparcia uczestniczyło **108** osób, z czego ok. **6-8** osób uczęszczało systematycznie. W przypadku pozostałych osób było to uczestnictwo sporadyczne (jedno- lub kilkurazowe).

3. Terapia

W 2021 r. w ramach profilaktyki uzależnień i przemocy domowej prowadzone były indywidualne terapie dla mieszkańców gminy:

- terapia rodzin – w ramach potrzeb rodziny kierowane są do współpracującego z GOPS terapeuty rodzin. Sesje terapeutyczne odbywają w gabinecie terapeuty we Wrocławiu. Rodziny umawiają się indywidualnie w uzgodnionych terminach na ok. 10 spotkań terapeutycznych
- terapia Biofeeedback – poniedziałki 12:00 – 20:00 .

Tabela nr 3. Statystyka prowadzonych terapii w Punkcie Konsultacyjnym w 2020 r.

Terapia:	Liczba osób	Liczba sesji
Terapia rodzin	10	20
Terapia Biofeedback	21	184
RAZEM	**31**	**204**

Źródło: Zestawienie na podstawie sprawozdań GOPS

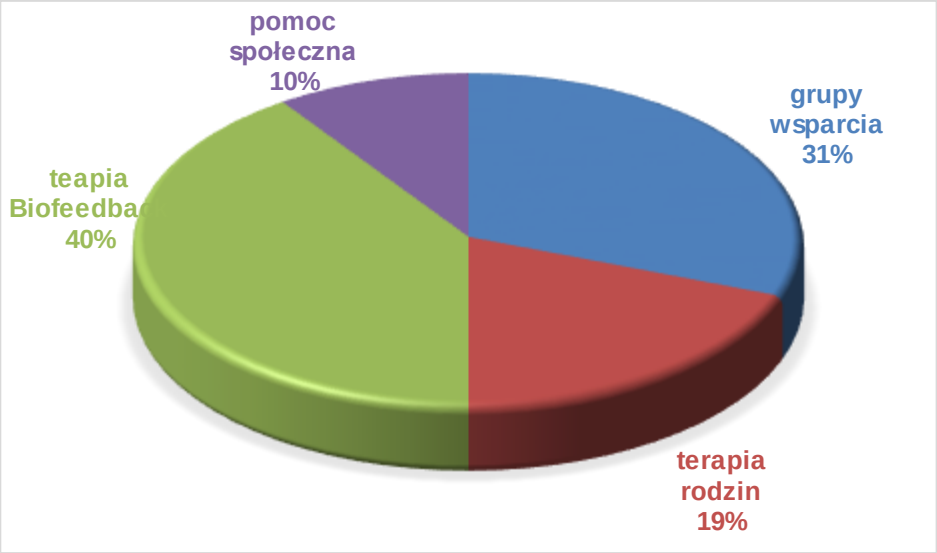
4. Pomoc społeczna

W 2021 roku **3 rodzin** objętych było pomocą Gminnego Ośrodka pomocy Społecznej z powodu uzależnienia lub nadużywania **alkoholu** przez co najmniej jednego z członków rodziny. Natomiast **1 rodzina** z uwagi na występujący problem **narkomanii**.

6. Mediacje rodzinne

Mediator rodzinny przeprowadził w 2021 r. **5 godzin** mediacji dla rodzin w kryzysie. Rodziny zgłaszały się ma mediacje w związku z konfliktami występującymi pomiędzy członkami rodziny, wynikającymi niejednokrotnie z problemów uzależnień i przemocy.

Wykres nr 4. ***Wsparcie udzielone rodzinom kierowanym przez GOPS do wsparcia w 2021 r.***

Źródło: Zestawienie na podstawie sprawozdań GOPS

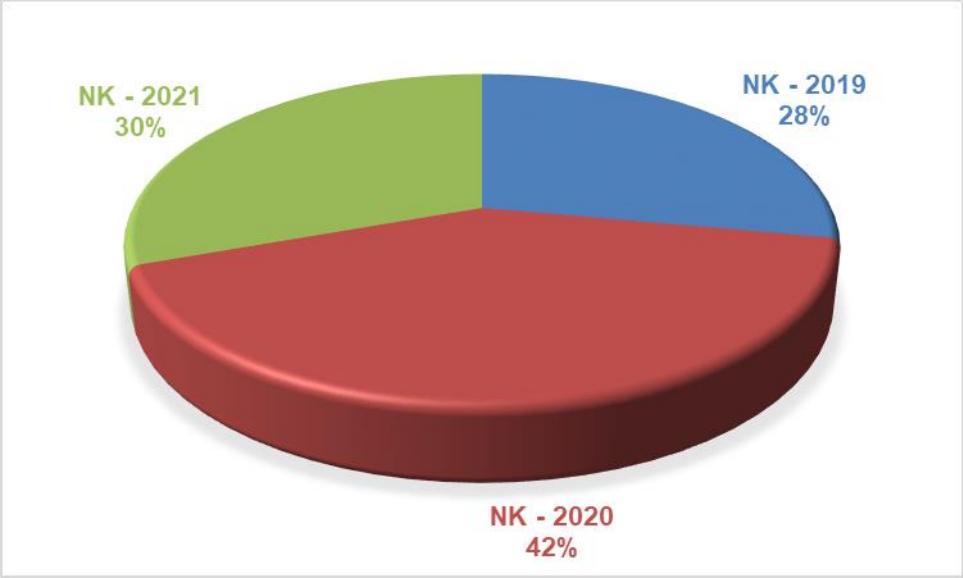
Przeciwdziałanie Przemocy w Rodzinie

Zadanie: Współdziałanie instytucji w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1. ***Działania, interwencje podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny mające na celu zminimalizowanie zjawiska przemocy w środowisku lokalnym.***
2. ***Współpraca z instytucjami działającymi w obszarze interwencji kryzysowej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie (ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej, ośrodki socjoterapeutyczne).***
3. ***Udzielanie wsparcia i pomocy osobom doświadczającym przemocy w odizolowaniu od sprawcy.***

W roku 2011, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, został powołany Zespół Interdyscyplinarny skupiający przedstawicieli instytucji, organizacji i jednostek organizacyjnych działających na terenie gminy Siechnice. Do Zespołu wpływają „Niebieskie Karty" założone przez uprawnione instytucje dla rodzin w których zaistniało podejrzenie stosowania przemocy domowej.

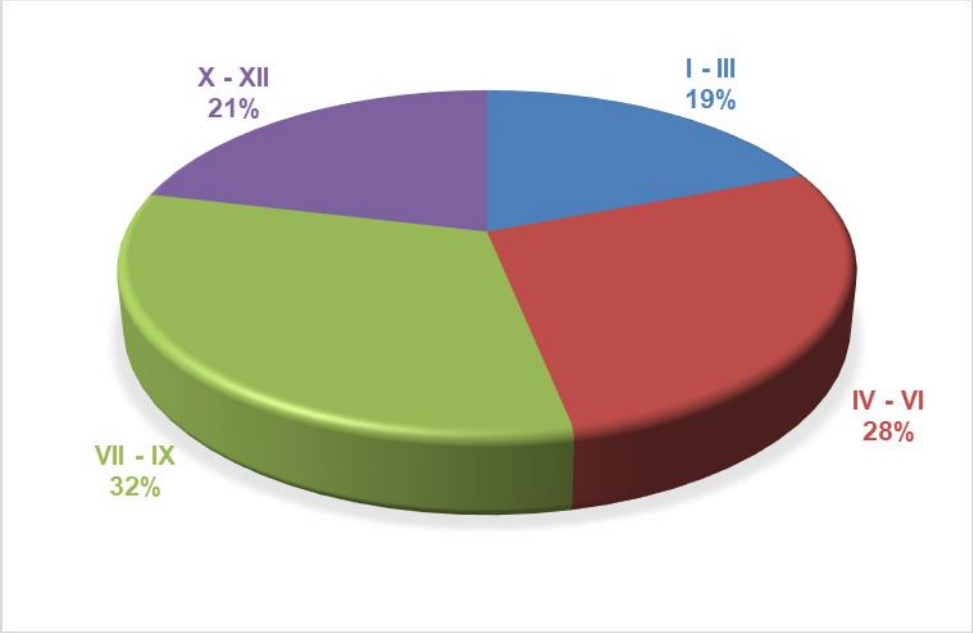
Wykres nr 5. ***Liczba Niebieskich Kart prowadzonych w latach 2019 - 2021***

Źródło: Zestawienie na podstawie sprawozdań GOPS

W roku 2021 do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły **47 Niebieskie Karty.** Zdecydowany wzrost wszczętych procedur nastąpił w drugiej połowie roku, kiedy to osoby/rodziny zmagały się z utratą bliskich osób, utratą pracy/dochodu, brakiem perspektyw oraz przebywaniem całych rodzin w domu z uwagi na zdalną pracę i zdalne nauczanie.

Wykres nr 6 . ***Liczba Niebieskich Kart prowadzonych w 2021 r. (kwartalnie)***

Źródło: Zestawienie na podstawie sprawozdań GOPS

Zespół podjął decyzję o zamknięciu **59 Niebieskich Kart** (w tym 14 z 2021 r., 43 z 2020 r., 2 z 2019 r.) z uwagi na zrealizowanie indywidualnego planu pomocy i ustaniu przemocy w rodzinie.

Zadanie: Zapewnienie kompleksowej, specjalistycznej pomocy rodzinom dotkniętym przemocą

1. ***Zapewnianie przez Punkt Konsultacyjny, działający przy Ośrodku Pomocy Społecznej, kompleksowej pomocy psychologicznej, terapeutycznej oraz podnoszenie świadomości prawnej wśród rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie. Prowadzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy.***

W ramach działalności Punktu Konsultacyjnego zatrudnieni specjaliści prowadzą konsultacje dla osób doznających przemocy i stosujących przemoc. Psychoterapeuci i psycholodzy wspierają działania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego poprzez prowadzenie konsultacji osób skierowanych przez Zespół i wydawania opinii w sprawie problemu występującego w rodzinie.

Tabela nr 4. Statystyka udzielonych porad w zakresie przemocy w 2020 r.

Zakres udzielonych porad:	Liczba osób	Liczba porad
Osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	54	106
Osobom stosującym przemoc w rodzinie	7	11
RAZEM	**61**	**117**

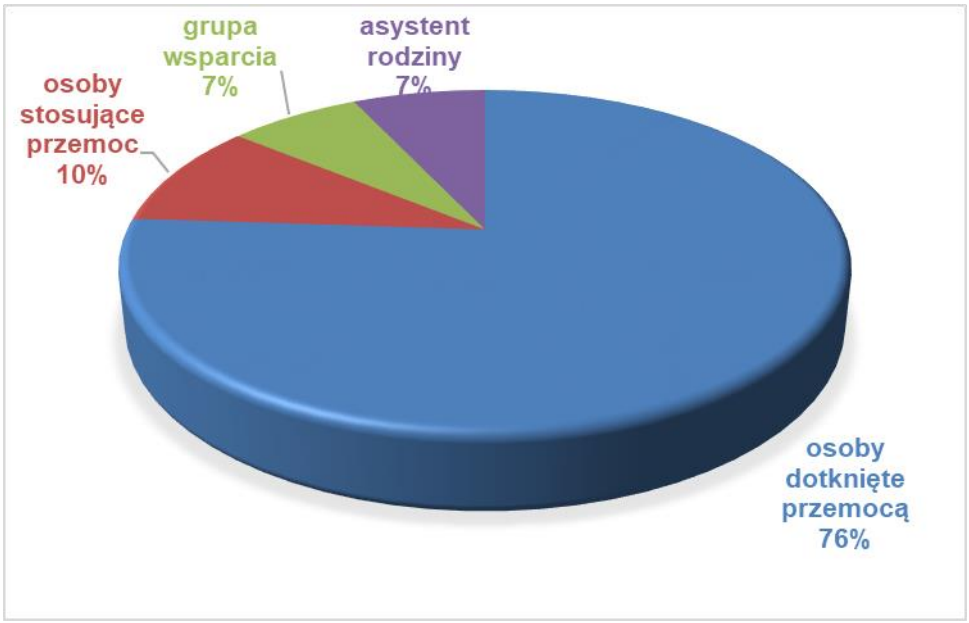
Źródło: Zestawienie na podstawie sprawozdań GOPS

W ramach specjalistycznej pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową w 2018 r. uruchomiona została **grupa wsparcia** dla **osób doświadczających przemocy** prowadzona przez psychologa zatrudnionego w Punkcie Konsultacyjnym. Spotkania odbywały się raz w tygodniu przez 2 godziny. Uczestniczyło w niej systematycznie **5 osób**.

2. Udzielenie wsparcia rodzinom z problemem przemocy w formie pomocy asystenta rodziny.

Asystenci rodziny zatrudnieni w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej pracowali z **jedną rodziną (łącznie 5 osób)**, w której dochodziło do aktów przemocy. Rodziny te objęte były procedurą Niebieskie Karty.

Wykres nr 7. ***Pomoc specjalistyczna udzielona rodzinom w związku ze zjawiskiem przemocy w 2021 r.***

Źródło: Zestawienie na podstawie sprawozdań GOPS

Zadanie: Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania przemocy ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży

Zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych i pomocy dydaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar.

Projekt „Strefa STOP przemocy" – projekt nawiązujący do ogólnopolskiej kampanii „Biała Wstążka". Skierowany do całej społeczności lokalnej.

Celem kampanii jest zwrócenie uwagi na problem przemocy w rodzinie, gdzie ofiarami są zarówno kobiety jak i mężczyźni, dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne. Kampania miała za zadanie zwiększyć świadomość dotyczącą form przemocy, konsekwencjach stosowania przemocy w rodzinie i rówieśniczej, a także możliwości uzyskania pomocy.

W ramach realizacji projektu w 2021 r. realizowane były następujące działania:

- działania medialne – nagranie **filmu promocyjnego** z udziałem przedstawicieli instytucji pomocowych oraz specjalistów z Punktu Konsultacyjnego oraz przygotowanie **spotu reklamowego,** dostępnych na stronach Urzędu Miejskiego, GOPS oraz w mediach społecznościowych**,**
- działania bezpośrednie – terenowe, w tym:

- otwarty został **Punkt Informacyjny** w centrum Siechnic, przy Urzędzie Miejskim w ramach Kampanii Białej Wstążki, w którym mieszkańcy przez tydzień otrzymywali wszystkie informacje dotyczące kampanii i poruszanego problemu (z wykorzystaniem ulotek, broszur i gadżetów),
- przekazane zostały materiały informacyjno – edukacyjne do szkół,
- przekazano ulotki dla mieszkańców gminy za pośrednictwem Poczty Polskiej, w ramach usługi druków bezadresowych.

Projekt „Strefa STOP Przemocy" skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Siechnice. Planowany jest do cyklicznej realizacji w kolejnych latach, wzbogacany wg zapotrzebowania wynikającego z potrzeb mieszkańców objętych procedurą Niebieskie Karty, zgłaszających się do Punktu Konsultacyjnego oraz wynikające z Diagnozy Problemów Przemocy w Rodzinie, zaplanowanej do przeprowadzenia na terenie Gminy Siechnice w 2022 r.

Podsumowanie realizacji działań w 2021 r.:

Z uwagi na stan epidemii, w związku z zagrożeniem wirusem SARS – CoV – 2, w latach 2020/2021 widoczny był wzrost liczby interwencji domowych Policji i założonych Niebieskich Kart, a także wzrost zapotrzebowania na porady/wsparcie dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.. Mieszkańcy chętnie uczestniczyli w indywidualnych spotkaniach ze specjalistami w Punkcie Konsultacyjnym oraz w **grupach wsparcia** zarówno dla osób zmagających się z problemem uzależnień (grupa dla uzależnionych, grupa wsparcia dla rodziców) jak i w grupie wsparcia dla osób doświadczających przemocy. Mając na względzie trudną sytuację w jakiej znalazły się wszystkie grupy społeczne, powstał pomysł na zorganizowanie działań, którymi objęci będą wszyscy mieszkańcy gminy. Dlatego z inicjatywy pracowników GOPS powstały projekty, skierowane do różnych grup wiekowych, informujące o możliwościach skorzystania z pomocy na terenie gminy. Mając na względzie dynamiczny przyrost ludności na terenie gminy i pojawiające się problemy w rodzinach, działania takie powinny być cyklicznie realizowane.

Zaplanowane na rok 2021 r. zadania w szkołach nie mogły zostać w pełni zrealizowane z uwagi na nauczanie zdalne. Odbyły się warsztaty wyłącznie w tych szkołach, które złożyły zapotrzebowanie, na podstawie obserwacji uczniów i pojawiające się problemy po powrocie do nauki stacjonarnej.

Z uwagi na różnorodność problemów związanych z okresem pandemii oraz zmiany w przepisach, ważne jest systematyczne **szkolenie służb** działających na terenie gminy, w celu pogłębienia wiedzy i zwiększenia umiejętności w realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom i przemocy domowej. W szkoleniach takich brali udział przedstawiciele służb, którzy na co dzień pracują z rodzinami w kryzysie.

Podejmując działania mające na celu przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej, należy przede wszystkim skupić się na analizie obecnej sytuacji i zagrożeniach występujących w społeczności lokalnej, poprzez przeprowadzaną cyklicznie **diagnozę problemów społecznych**. Systematyczna ocena lokalnej sytuacji ułatwia określenie priorytetów i wdrażanie adekwatnych do potrzeb programów i strategii. Jednocześnie ukazuje skuteczność działań prowadzonych przez służby, a także wskazuje na elementy strategii wymagające modyfikacji. Z uwagi na czas pandemii w 2021 r. nie mogła zostać przeprowadzona diagnoza na terenie gminy, dlatego jej realizacja zostaje przesunięta na 2022 r.

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Siechnicach

Joanna Bryłkowska-Hehn